

Program świadomej donacji zwłok na potrzeby naukowo-dydaktyczne Uniwersytetu Opolskiego

„Mortui vivos docent”

Ludzkie ciało jest najwspanialszym i niezastąpionym atlasem anatomicznym i nie można wykształcić dobrego lekarza bez bezpośredniego kontaktu z prawdziwym ciałem człowieka. Nauczanie anatomii za pomocą atlasów anatomicznych, modeli anatomicznych lub na plastynowanych preparatach wiąże się zawsze z obniżeniem poziomu nauczania oraz z problemami w zakresie postaw etycznych przyszłych lekarzy.

W Polsce, podobnie jak na całym świecie, uczelnie medyczne borykają się z problemem pozyskiwania ciał do celów dydaktycznych i szkoleniowych. Dawniej prawodawstwo przewidywało przekazywanie akademiom medycznym ciał osób niepochowanych przez rodziny. Wiele zwłok, które znajdują się w zakładach anatomii polskich uczelni medycznych pochodzi z tego okresu. Jednak obecnie ze względów etycznych dąży się do tego, aby wszystkie ciała wykorzystywane do celów dydaktycznych i naukowych pochodziły z programów świadomej donacji. W dzisiejszych czasach wiedza medyczna dynamicznie rośnie i pozwala w znacznej mierze poprawiać jakość życia wszystkich obywateli poprzez skuteczną walkę ze zmianami chorobowymi w naszych organizmach. Donatorzy, którzy oddają swoje ciała dla nauki, przyczyniają się dla poprawienia zdrowia i lepszego życia przyszłych pokoleń, a swoją szlachetnością sięgają daleko poza grób.

I. Cel programu

§ 1

1. Program świadomej donacji zwłok na potrzeby naukowo-dydaktyczne Uniwersytetu Opolskiego, zwany dalej *Programem świadomej donacji zwłok*, ma na celu pozyskiwanie świadomych ofiarodawców swojego ciała po śmierci na potrzeby dydaktyczne oraz do badań naukowych wynikających z programu studiów na kierunku lekarskim i programu naukowo-badawczego prowadzonego na Uniwersytecie Opolskim.
2. *Program świadomej donacji zwłok* prowadzi Zakład Anatomii Instytutu Medycyny Uniwersytetu Opolskiego.

II. Warunki przekazania zwłok w ramach Programu świadomej donacji zwłok

§ 2

Donatorem może zostać wyłącznie osoba zamieszkała i przebywająca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 3

1. Aby przystąpić do *Programu świadomej donacji zwłok* w celu przekazania po śmierci swoich zwłok do celów naukowo-dydaktycznych Donator za życia składa pisemne oświadczenia, zwane dalej *Aktem przekazania zwłok* z uwierzytelnionym przez notariusza podpisem Donatora.
2. *Akt przekazania zwłok* zostaje doręczony Kierownikowi Zakładu Anatomii Instytutu Medycyny Uniwersytetu Opolskiego.
3. Dla ważności oświadczenia – *Aktu przekazania zwłok* wymagane jest, aby zostało ono złożone przez osobę pełnoletnią, która posiada pełną zdolność do czynności prawnych.

4. *Akt przekazania zwłok* powinien zawierać dane dotyczące Donatora, tj. imię i nazwisko, datę urodzenia, miejsce urodzenia, PESEL, adres zamieszkania, serię i numer dowodu osobistego, oświadczenie o przystąpieniu do Programu świadomej donacji zwłok i przekazaniu zwłok dla celów naukowo-dydaktycznych, miejsce i datę złożenia oświadczenia oraz notarialnie poświadczony podpis Donatora oraz datę jego sporządzenia (załącznik nr 1 do *niniejszego Programu świadomej donacji zwłok*).
5. Oświadczenie Donatora powinno ponadto zawierać dane osób, które zostały poinformowane o złożeniu przez niego *Aktu przekazania zwłok*, aby mogły one po śmierci Donatora poinformować o tym fakcie Uniwersytet Opolski.
6. Wzór *Aktu przekazania zwłok* stanowi załącznik nr 2 do *niniejszego Programu świadomej donacji zwłok*.
7. Przygotowanie oraz przechowywanie *Aktu przekazania zwłok*, także po śmierci Donatora, podlega właściwym przepisom prawa o ochronie danych osobowych.

§ 4

Donatorzy, którzy przystąpili do *Programu świadomej donacji zwłok*, zobowiązani są do pisemnego informowania Zakładu Anatomii Uniwersytetu Opolskiego o wszelkich zmianach dotyczących swoich danych osobowych i informacji, ujętych w *Akcie przekazania zwłok*.

§ 5

1. *Akt przekazania zwłok* jest dobrowolny i nieodpłatny, i nie może być źródłem żadnych korzyści majątkowych ani ich obietnicy dla Donatora, ani osób wykonujących jego wolę po śmierci.
2. Koszty sporządzenia *Aktu przekazania zwłok*, w tym koszty notarialne, ponosi Uniwersytet Opolski.

§ 6

Imiona i nazwiska Donatorów mogą być umieszczane na tablicy pamiątkowej za ich uprzednią zgodą wyrażoną w *Akcie przekazania zwłok*.

§ 7

1. Osoby wskazane w *Akcie przekazania zwłok*, o których mowa w § 3 ust.5 *Programu świadomej donacji zwłok*, powinny niezwłocznie zawiadomić Zakład Anatomii Uniwersytet Opolski o śmierci Donatora oraz przekazać Jego Kartę zgonu z adnotacją Urzędu Stanu Cywilnego o zarejestrowaniu zgonu.
2. Od chwili powiadomienia Uniwersytetu Opolskiego o śmierci Donatora, Uniwersytet Opolski na własny koszt zabezpiecza i przewozi zwłoki w sposób zapewniający zachowanie godności należącej zmarłemu.

§ 8

1. Zwłoki przekazane do celów naukowo-dydaktycznych w ramach *Programu świadomej donacji zwłok* będą wykorzystywane przez Uniwersytet Opolski w sposób zapewniający zachowanie godności należącej zmarłemu i z poszanowaniem ciała w trakcie jego preparowania.
2. Donator pozostaje anonimowy dla osób trzecich, o ile w *Akcie przekazania zwłok* nie wyraził woli ujawnienia swoich danych osobowych (imię, nazwisko, rok urodzenia, rok śmierci) w celu upamiętnienia na tablicy darczyńców.
3. Przewidywany okres preparowania zwłok i ich wykorzystania do celów naukowo-dydaktycznych wynosi 5 lat. W sekcjach uczestniczą studenci i lekarze odbywający kształcenie przed- i podyplomowe. Zajęcia te są wyłączone z dostępu innych osób, za wyłączeniem personelu dydaktycznego i technicznego Uniwersytetu Opolskiego.

§ 9

1. W szczególnych przypadkach Uniwersytet zastrzega sobie prawo odstąpienia od przejęcia ciała. W tych przypadkach prawo pochowania ciała przechodzi na rodzinę zmarłego.
2. Odstąpienie od przejęcia ciała dotyczy w szczególności przypadków:
  - a) zgonu za granicą,
  - b) zaawansowanego rozkładu ciała,
  - c) konieczności pochowania ciała wynikającego ze względów sanitarnych, na przykład zmarłego z rozpoznanymi chorobami zakaźnymi, w szczególności zakażonymi wirusami HIV, WZW typu B i C oraz wirusami wywołującymi gorączki krwotoczne (np. Ebola),
  - d) zwłok poddanych uprzedniemu badaniu sekcijnemu anatomopatologicznemu lub sądowo-lekarskiemu oraz zwłok osób w wyniku uogólnionej choroby nowotworowej lub ciężkich urazów, jeśli stan ciała nie pozwoli na jego wykorzystanie do celów naukowych i dydaktycznych,
  - e) niedysponowania przez Uniwersytet Opolski w danym momencie odpowiednimi warunkami, aby godnie przechowywać zwłoki.

§ 10

1. Po okresie wykorzystania ciała do celów naukowo-dydaktycznych Uniwersytet Opolski zobowiązany jest do pochowania zwłok zgodnie z wolą Donatora i według wyznania wskazanego przez niego w *Akcie przekazania zwłok*.
2. O pogrzebie i jego terminie zawiadamiane są wskazane w *Akcie przekazania zwłok* osoby chyba, że Donator nie wyraził takiej woli.
3. Pochówek może nastąpić w grobie rodzinnym Donatora, o ile taka była jego wola wyrażona w *Akcie przekazania zwłok* i Uniwersytet Opolski uzyska zgodę dysponenta grobu.
4. W przypadku, gdy Donator nie wskazał sposobu przeprowadzenia pochówku, pochówek jest przeprowadzany w sposób zwyczajowo przyjęty.

Rektor
Uniwersytetu Opolskiego

prof. dr hab. Marek Masnyk

